

Barsel og løn ved barns sygdom

—

Privatansattes vilkår

Marts 2015

Barsel og løn ved barns sygdom

Resume

Funktionærloven giver ret til barsel i samlet 18 uger med halv løn til kvinder, men ingen rettigheder til mænd.

40 pct. af IDAs privatansatte mænd har ikke aftalt barselsvilkår med deres arbejdsgiver, mens 31 pct. af kvinderne alene har de vilkår der er beskrevet i Funktionærloven. En stor del, ca. hver tredje, kender ikke deres vilkår ved barsel.

Hver tredje af kvinderne har bedre vilkår end beskrevet i Funktionærloven og knap hver femte af mændene har det. Kvinderne, der har andre vilkår end de der er givet i Funktionærloven, har i gennemsnit 30 ugers barsel med enten hel eller delvis løn, mens mændene i gennemsnit har 11 ugers barsels med hel eller delvis løn.

Langt de fleste af de privatansatte medlemmer har ret til fri i mindst en dag ved barns sygdom. 64 pct. har ret til fri en dag, mens 10 pct. har ret til to eller flere dags frihed ved barns sygdom. Næsten hver fjerde kender ikke deres vilkår ved barns sygdom.

Anbefalinger

IDA arbejder for at styrke medlemmernes værdi på arbejdsmarkedet ved at sikre medlemmerne fleksible løn- og ansættelsesforhold. Det er IDAs holdning, at ansatte skal have ret til fuld løn under barsel og adoption, og betalt frihed ved barns sygdom. Derfor arbejder IDA for at sikre lige vilkår for mænd og kvinder i forhold til fuld løn under barsel og ret til betalt frihed ved barns sygdom.

Det er vigtigt, at medlemmerne har kendskab til deres rettigheder i forhold til barsel og barns sygdom. IDA vil arbejde aktivt for at udbrede medlemmers kendskab til deres løn- og ansættelsesvilkår.

Indhold

Barsel og løn ved barns sygdom	2
Resume	2
Anbefalinger	2
1. Barsel og løn ved barns sygdom.....	4
Løn under barsel	4
Løn ved barns sygdom.....	8

1. Barsel og løn ved barns sygdom

Løn under barsel

I dette afsnit er der fokus på IDAs privatansatte medlemmers vilkår under barsel.

Funktionærloven giver kvinder ret til halv løn i fire uger før forventet termin og 14 uger efter fødslen, og mens der ikke beskrives særskilte rettigheder for mænd.

- Undersøgelsen viser, at 41 pct. af mændene og 31 pct. af kvinderne har de rettigheder som Funktionærloven giver dem.

Det betyder, at 41 pct. af mændene ikke har ret til frihed i forbindelse med barsel

Der er en meget stor del (40 pct. af mændene og 34 pct. af kvinderne), der ikke ved, hvordan de er stillet under barsel, mens den resterende del, har andre vilkår, end de der er beskrevet i Funktionærloven, jf. tabel 1.

Tabel 1. Hvordan er du stillet med hensyn til løn under barsel?

Alle privatansatte medlemmer, pct.	Mand	Kvinde	Total
Samme rettigheder som beskrevet i Funktionærloven.	41,3	31,3	39,6
Andre rettigheder	18,9	34,6	21,5
Ved ikke	39,8	34,1	38,9
I alt	100,0	100,0	100,0

Kilde: IDA lønstatistik 2014, N= 15.155. Alle privatansatte. 3258 svarer andre rettigheder

I nedenstående tabel 2 er der fokuseret på medlemmer op til 50 år, da det kan forventes, at de i højere grad end de ældre, har opmærksomhed på deres barselsvilkår. Der er dog stadig 35 pct. af mændene og 31 pct. af kvinderne i denne gruppe der ikke ved, hvordan de er stillet.

Tabel 2. Hvordan er du stillet med hensyn til løn under barsel?

Medlemmer under 51 år, pct.	Mand	Kvinde	Total
Samme rettigheder som beskrevet i Funktionærloven.	42,8	31,8	40,7
Andre rettigheder	22,3	37,0	25,1
Ved ikke	34,9	31,2	34,2
I alt	100,0	100,0	100,0

Kilde: IDA lønstatistik 2014, N= 12.100. Privatansatte under 51 år.

Der er nogle brancheforskelle på hvilke rettigheder medlemmerne har, men da der på tværs af brancherne er en meget betydelig del der ikke har kendskab til vilkårene, bliver fortolkningen af hvordan vilkårene er i de enkelte brancher i nogen grad påvirket af disse. Videre er i flere af brancherne ikke ret mange respondenter, hvorfor oplysningerne fra disse, kun med forsigtighed kan betragtes som repræsentative for hele branchen.

I nedenstående tabel 3 er brancherne sorteret efter andel (mænd) der har tilkendegivet, at de har andre rettigheder end beskrevet i Funktionærloven. Der er et spænd blandt mændene fra 5 til 34 pct. der har angivet

at de har andre rettigheder, mens der for kvinderne er et spænd fra 11 til 32 pct., der har andre vilkår end de, der er beskrevet i Funktionærloven.

Det er særligt i brancherne "råstofindvinding mv.", "forsyningsvirksomhed" og "fødevarer kemi, plast mv." at medlemmerne har andre vilkår, mens det er i "maskin, jern-og metalindustri" og "entreprenørvirksomhed og bygge og anlæg" at det er få, der har angivet at de har andre rettigheder.

Der er dog på tværs af alle brancher en meget stor gruppe der ikke ved hvilke vilkår de har, så det er på denne baggrund vanskeligt entydigt at udpege brancher der har særligt gunstige vilkår.

Tabel 3. Rettigheder i forbindelse med barsel, pct.

	Samme rettigheder som beskrevet i Funktionærloven.		Andre rettigheder		Ved ikke		Antal	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
Råstofindvinding, landbrug, skovbrug mv.	33	29	34	31	33	37	979	165
Forsyningsvirksomhed	29	25	26	28	45	45	889	202
Fødevarer, kemi, plast, træ og medicinalindustri	38	25	25	32	37	35	195	52
Uoplyst aktivitet	37	25	23	26	40	39	302	47
Forretningsservice, finansvirksomhed mv.	39	34	21	23	40	39	1.673	128
Rådgivende Ingeniørvirksomhed	37	29	21	24	43	41	91	45
Organisationer, foreninger, undervisning mv.	32	33	20	20	48	48	1.433	254
IT og Telekommunikationsvirksomhed	47	34	18	20	35	34	505	66
Handel, transport	42	43	18	20	40	39	339	105
Den elektroniske industri	44	39	17	18	39	39	994	59
Anden branche	43	38	14	16	43	42	2.767	635
Maskin-, Jern og metalindustri	47	44	10	11	43	42	79	24
Entreprenørvirksomhed, bygge og anlæg	57	42	10	11	33	33	1.082	565
Uoplyst ansættelsessted	46	40	5	11	49	44	1.301	179
I alt	41,3	31,3	18,9	34,6	39,8	34,1	12.629	2.526

Kilde: IDA lønstatistik 2014.

Blandt de, der har svaret, at de har andre rettigheder end de der er beskrevet i Funktionærloven, er der 2.959 der har redegjort for deres rettigheder. Neden for er det et samlet antal uger med enten hel eller delvis betalt barsel, jf. tabel 4 neden for.

Mændene har typisk mellem 5 og 17 ugers barsel, mens kvinderne typisk har mere, mellem 18 og 52 uger.

40 pct. af kvinderne (der har andre vilkår end de der er i Funktionærloven) har op til et halvt års barsel med enten hel eller delvis løn, mens 39 pct. har mellem et halvt og et helt års barsel med hel eller delvis løn. Det er godt 2 pct. af kvinderne, der har mere end et års barsel med hel eller delvis løn.

Tabel 4. Samlet barsel med hel eller delvis løn, pct. af de der har andre vilkår end Funktionærloven.

Barsel (uger) i interval	Mand		Kvinde		Total
	Pct.	- pct. af disse med fuld løn	Pct.	-pct. af disse med fuld løn	
1-4 uger	29,2	87	0,6	100	21,5
5-17 uger	53,8	97	5,1	67	40,8
18-26 uger	2,9	96	40,4	93	13,0
27-52 uger	5,7	98	39,2	97	14,7
Over 52 uger	0,3	100	2,4	100	0,8
Ingen svar	8,1	-	12,2	-	9,2
Total	100,0	-	100,0	-	100,0
Antal	2.384	-	874	-	3.258

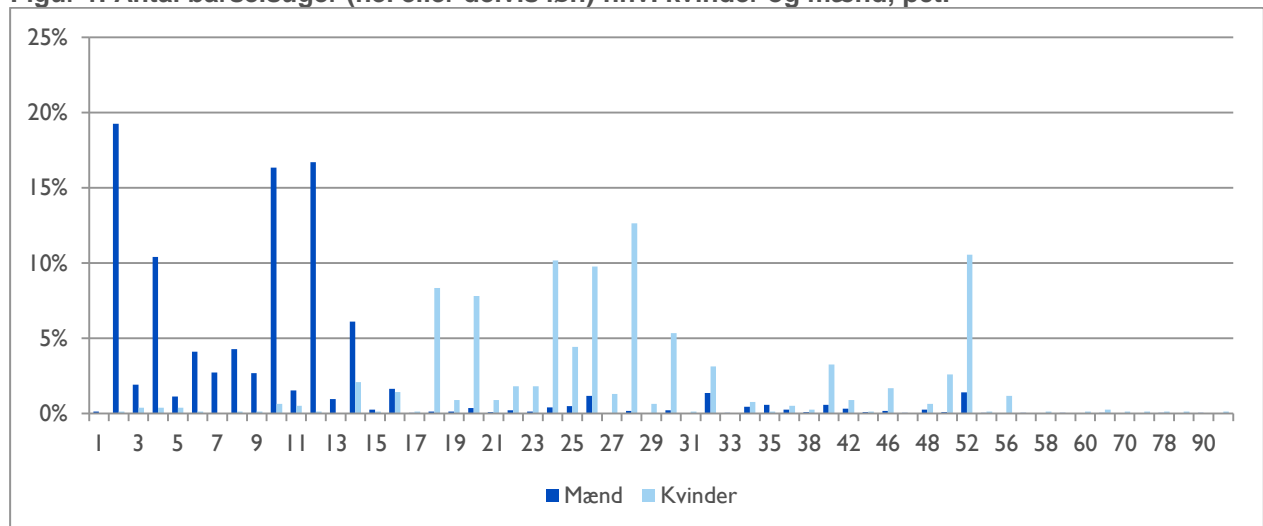
Kilde: IDA lønstatistik 2014, N= 3258. Privatansatte der har angivet at de har andre vilkår end de der er i Funktionærloven.

De 5,7 pct. af kvinderne der beskriver at de har under 18 ugers barsel, med hel eller delvis løn, må enten have disse udover de 14 uger (+4 uger) de har ret til ifølge Funktionærloven, eller også har de en højere kompensation, end den halvdel af lønnen de har ret til.

I figur 1 neden for ses fordelingen af antallet af barselsuger med enten hel eller delvis løn, hos kvinder og mænd.

Det ses, at den største gruppe hos mændene er de 19 pct. der har to uger, mens 17 pct. har 12 uger og 16 pct. har 10 uger. Blandt kvinderne er den største gruppe de der har 28 uger (13 pct.), mens 11 pct. har 52 uger og 10 pct. har 24 uger.

Figur 1. Antal barselsuger (hel eller delvis løn) hhv. kvinder og mænd, pct.

Kilde: IDA lønstatistik 2014, N= 3258. Privatansatte der har angivet at de har andre vilkår end de der er i Funktionærloven.

Neden for er der vist, hvor mange ugers barsel med hel eller delvis løn medlemmerne beskæftiget i forskellige brancher i gennemsnit har.

- I gennemsnit har mændene 10,5 ugers barsel og kvinderne 28,8 ugers barsel.

Tabel 5. Antal ugers barsel (hel eller delvis løn), blandt de, der har andre vilkår end de der er i Funktionsløven

	Mand		Kvinde	
	Gennemsnit, uger	Antal	Gennemsnit, uger	Antal
Fødevarer, kemi, plast, træ og medicinalindustri	20,8	273	36,6	249
Uoplyst ansættelsessted	18,6	10	34,6	18
Anden branche	13,7	43	33,8	11
Uoplyst aktivitet	11,5	206	32,9	78
Råstofindvinding, landbrug, skovbrug og fiskeri	10,5	27	30,8	5
Organisationer, foreninger, undervisning og sundhed, mv.	10,4	18	32,3	9
Forsyningsvirksomhed	10,3	89	28,4	33
IT og Telekommunikationsvirksomhed	10,1	308	33,4	47
Forretningservice, finansvirksomhed mv.	10,1	307	24	81
Den elektroniske industri	9,7	173	25,6	13
Handel, transport	9,1	179	27,1	45
Maskin-, Jern og metalindustri	8,7	133	25,7	35
Rådgivende Ingeniørvirksomhed	7,3	570	23,8	234
Entreprenørvirksomhed, bygge og anlæg	5	48	23,4	15
I alt	10,5	2384	29,8	873

Kilde: IDA lønstatistik 2014, N= 3258. Privatansatte der har angivet at de har andre vilkår end de der er i Funktionsløven.

Det er tidlige pointeret, at der i flere af brancherne ikke er ret mange respondenter, hvorfor oplysningerne fra disse kun med forsigtighed kan betragtes som repræsentative for hele branchen. Når dette er sagt kan der for en del brancher godt ses en tendens, særligt for de vilkår mændene har, der svinger fra 5 til 21 uger.

Der er således noget længere barsel i "Fødevarer, kemi, plast, træ og medicinalindustrien" end i de øvrige brancher for mændene, mens forskellene er markant mindre for kvinderne.

Løn ved barns sygdom

Det er kun godt 3 pct. af medlemmerne der svarer, at de **ikke** har ret til at holde fri (mindst en dag) med fuld løn ved barns sygdom. En stor gruppe (23 pct.) svarer, at de **ikke ved** om de har denne ret, mens de resterende, ca. 74 pct. har ret til mindst en dag.

Langt de fleste har også kun ret til en dags frihed ved barns sygdom, mens 7 pct. har 2 dage og 2 pct. har ret til mere end to dages fri med fuld løn.

Tabel 6. Har du ret til at holde fri med fuld løn ved barns sygdom?

	Mand	Kvinde	Total
Ja, jeg har ret til at holde fri 1 dag ved barns sygdom	63,3	67,2	63,9
Ja, jeg har ret til at holde fri 2 dage ved barns sygdom	6,9	9,4	7,3
Ja, jeg må holde mere end 2 dages fri ved barns sygdom	2,6	1,2	2,4
Nej, jeg har ikke ret til at holde fri med løn ved barns sygdom	3,8	1,5	3,4
Ved ikke	23,5	20,8	23,0
I alt	100,0	100,0	100,0

Kilde: IDA lønstatistik 2014, N= 15.171. Alle privatansatte.

I tabel 7 ses fordelingen blandt de, der er op til 50 år. Der er blandt dem en noget mindre del der svarer "ved ikke", men fordelingen er stort set den samme, som i den samlede medlemsgruppe. Ca. 2/3 har ret til at holde fri en dag ved barns sygdom.

Tabel 7. Har du ret til at holde fri med fuld løn ved barns sygdom?

Medlemmer under 51 år	Mand	Kvinde	Total
Ja, jeg har ret til at holde fri 1 dag ved barns sygdom	65,6	68,6	66,2
Ja, jeg har ret til at holde fri 2 dage ved barns sygdom	7,4	9,2	7,8
Ja, jeg må holde mere end 2 dages fri ved barns sygdom	2,8	1,2	2,5
Nej, jeg har ikke ret til at holde fri med løn ved barns sygdom	3,6	1,4	3,2
Ved ikke	20,6	19,6	20,4
I alt	100,0	100,0	100,0

Kilde: IDA lønstatistik 2014, N= 12.108. Privatansatte under 51 år.

I tabel 8 ses det, at der er nogle brancheforskelle på de rettigheder medlemmerne har. Det er dog vanskeligt at fortolke på brancheforskellene, da der i alle brancher er en relativ stor gruppe der har svaret "ved ikke".

I tabel 9 findes også en oversigt hvor gruppen, der har svaret "ved ikke" er taget ud. Fra denne ses det, at der på tværs af brancher er en meget udbredt rettighed til mindst en dags frihed ved barns sygdom. Der er ingen brancher, hvor mere end ca. 5 pct. ikke har ret til mindst 1 dags betalt fri¹.

At have mindst to dages fri er særligt udbredt i de tre brancher; "forsyningsvirksomheder", "forretningsservice og finansieringsvirksomhed" og i "organisationer mv.", hvor mere end 20 pct. har mere end to dages betalt frihed ved barns sygdom.

¹ Dog er der 11 pct. af mændene i gruppen med uoplyst ansættelsessted (kun 192 personer), der har svaret, at de ikke har ret til fri med løn ved barns sygdom.

Tabel 8. Ret til fri med fuld løn

Har du ret til at holde fri med fuld løn ved barns sygdom?								
Mand	Ja, 1 dag	Ja, 2 dage	Ja, mere end 2 dage	Nej	Ved ikke	Total	Antal	
Råstofindvinding mv.	68,4	2,5	1,3		27,8	100,0	79	
Forsyningsvirksomhed	60,2	15,9	0,3	2,6	21,0	100,0	347	
Fødevarer, kemi, plast mv	72,9	4,9	1,1	2,4	18,7	100,0	1.086	
Maskin-, Jern og metal	67,2	3,8	0,4	2,8	25,8	100,0	1.300	
Den elektroniske industri	64,8	2,3	6,1	4,3	22,4	100,0	992	
Rådgivende Ingeniørvirksomhed	63,1	7,9	1,0	3,8	24,2	100,0	2.782	
Entreprenørvirksomhed, bygge og anlæg	65,4	3,9	1,2	5,5	24,0	100,0	509	
IT og Telekommunikationsvirksomhed	65,8	4,7	2,9	4,9	21,6	100,0	1.674	
Forretningsservice, finansvirksomhed mv.	56,6	12,8	6,0	4,0	20,6	100,0	1.434	
Handel, transport	65,6	4,1	1,6	3,3	25,4	100,0	976	
Organisationer, foreninger, undervisning mv.	41,8	16,5	3,3	1,1	37,4	100,0	91	
Uoplyst aktivitet	57,4	11,2	4,4	2,8	24,1	100,0	883	
Anden branche	50,5	6,9	3,3	5,9	33,4	100,0	305	
Uoplyst ansættelsessted	46,9	7,3	4,7	7,3	33,9	100,0	192	
Total	63,3	6,9	2,6	3,8	23,5	100,0	12.650	
Kvinde	Ja, 1 dag	Ja, 2 dage	Ja, mere end 2 dage	Nej	Ved ikke	Total	Antal	
Råstofindvinding mv.	66,7	4,2	4,2		25,0	100,0	24	
Forsyningsvirksomhed	50,0	34,9		1,9	13,2	100,0	106	
Fødevarer, kemi, plast mv	74,3	6,0		1,2	18,4	100,0	564	
Maskin-, Jern og metal	70,6	3,9	1,1	1,1	23,3	100,0	180	
Den elektroniske industri	66,1	1,7	6,8		25,4	100,0	59	
Rådgivende Ingeniørvirksomhed	68,6	9,5	0,5	1,4	20,1	100,0	633	
Entreprenørvirksomhed, bygge og anlæg	74,2				25,8	100,0	66	
IT og Telekommunikationsvirksomhed	66,1	6,3	3,1	2,4	22,0	100,0	127	
Forretningsservice, finansvirksomhed mv.	56,3	16,1	3,1	2,0	22,4	100,0	254	
Handel, transport	75,6	3,7		0,6	20,1	100,0	164	
Organisationer, foreninger, undervisning mv.	36,4	27,3		4,5	31,8	100,0	44	
Uoplyst aktivitet	65,5	12,5	3,0	1,0	18,0	100,0	200	
Anden branche	62,5	4,2	4,2	4,2	25,0	100,0	48	
Uoplyst ansættelsessted	53,8	3,8	1,9	3,8	36,5	100,0	52	
Total	67,2	9,4	1,2	1,5	20,8	100,0	2.521	

Tabel 9. Har du ret til at holde fri med fuld løn ved barns sygdom?

Procentberegning ekskl. "ved ikke"	Mand				
	1 dag	2 dage	Mere end 2 dage	Nej	I alt
Råstofindvinding, landbrug, skovbrug og fiskeri	94,7%	3,5%	1,8%	0,0%	100,0%
Forsyningsvirksomhed	76,3%	20,1%	0,4%	3,3%	100,0%
Fødevarer, kemi, plast, træ og medicinalindustri	89,7%	6,0%	1,4%	2,9%	100,0%
Maskin-, Jern og metalindustri	90,6%	5,1%	0,5%	3,8%	100,0%
Den elektroniske industri	83,5%	3,0%	7,9%	5,6%	100,0%
Rådgivende Ingeniørvirksomhed	83,2%	10,5%	1,4%	5,0%	100,0%
Entreprenørvirksomhed, bygge og anlæg	86,0%	5,2%	1,6%	7,2%	100,0%
IT og Telekommunikationsvirksomhed	84,0%	6,0%	3,7%	6,3%	100,0%
Forretningsservice, finansvirksomhed mv.	71,3%	16,1%	7,6%	5,1%	100,0%
Handel, transport	87,9%	5,5%	2,2%	4,4%	100,0%
Organisationer, foreninger, undervisning mv.	66,7%	26,3%	5,3%	1,8%	100,0%
Uoplyst aktivitet	75,7%	14,8%	5,8%	3,7%	100,0%
Anden branche	75,9%	10,3%	4,9%	8,9%	100,0%
Uoplyst ansættelsessted	70,9%	11,0%	7,1%	11,0%	100,0%
I alt	82,7%	9,0%	3,4%	4,9%	100,0%
Kvinde					
	1 dag	2 dage	Mere end 2 dage	Nej	
Råstofindvinding, landbrug, skovbrug og fiskeri	88,9%	5,6%	5,6%	0,0%	100,0%
Forsyningsvirksomhed	57,6%	40,2%	0,0%	2,2%	100,0%
Fødevarer, kemi, plast, træ og medicinalindustri	91,1%	7,4%	0,0%	1,5%	100,0%
Maskin-, Jern og metalindustri	92,0%	5,1%	1,4%	1,4%	100,0%
Den elektroniske industri	88,6%	2,3%	9,1%	0,0%	100,0%
Rådgivende Ingeniørvirksomhed	85,8%	11,9%	0,6%	1,8%	100,0%
Entreprenørvirksomhed, bygge og anlæg	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
IT og Telekommunikationsvirksomhed	84,8%	8,1%	4,0%	3,0%	100,0%
Forretningsservice, finansvirksomhed mv.	72,6%	20,8%	4,1%	2,5%	100,0%
Handel, transport	94,7%	4,6%	0,0%	0,8%	100,0%
Organisationer, foreninger, undervisning mv.	53,3%	40,0%	0,0%	6,7%	100,0%
Uoplyst aktivitet	79,9%	15,2%	3,7%	1,2%	100,0%
Anden branche	83,3%	5,6%	5,6%	5,6%	100,0%
Uoplyst ansættelsessted	84,8%	6,1%	3,0%	6,1%	100,0%
I alt	84,8%	11,8%	1,6%	1,9%	100,0%

Metode

Undersøgelsen er gennemført blandt et repræsentativt udsnit af IDAs privatansatte.

Undersøgelsen er foretaget i forbindelse med dataindsamlingen til IDAs lønstatistik september-oktober 2014.

Der medgår svar fra 15.171 privatansatte medlemmer, svarende til 36 pct. af de adspurgte.